

המשך פעילויות בעקבות הסיפור - השפה הנמה

מאת: תמי שם טוב
איורים: איה גורדון נוי
הוצאה: כנרת
קבוצת גיל: כְּתָה ב'



משחק

מלכות ומלכי העברית - להורדה!
משחקים בעקבות ספרים השפה הנמה!

מורידים את המשחק

מדפיסים

גוזרים

משחקים!

כל משתתף מנחש בתורו את המילה שעל הכתר של הפנטומימאי. מי יהיו מלכות ומלכי העברית?

[להורדת המשחק בעברית לחצו כאן!](#)

[להורדת המשחק באמהרית לחצו כאן!](#)

[להורדת המשחק ברוסית לחצו כאן!](#)



שיחה 

משוחחים

כדאי לשוחח ביניכם על חוויות ההיכרות עם השפה העברית: אילו מילים ראשונות אמרתם כפעוטות? האם המצאתם מילים? האם אתם, ההורים, יודעים מה היו המילים הראשונות שאמרתם? האם למדתם לדבר בשפה נוספת? אם למדתם לדבר בעברית בשלב מאוחר יותר, אפשר לשוחח על חוויית לימוד השפה ולברר באיזו שפה אתם חולמים בלילה.



השראה 

מילון משפחתי

איזו מילה אוהבים בני ובנות המשפחה, ולמה? האם יש מילים שהמצאתם ורק אתם במשפחה מבינים? ואולי יש לכם מילים שמאחוריהן סיפור מיוחד? כדאי לאסוף סיפורים מבני המשפחה: מילה של חברות, מילת חיבה מיוחדת או מילה משפחתית סודית.



משחק 

חי, צומח, דומם

בוחרים אות, והמשתתפים צריכים לומר שמות של בעלי חיים, צמחים וחפצים המתחילים באות הנבחרת.





הפתעה, בורג גלידה
"רכבת", "מפוחית" ו"כרובית" הן רק חלק מהמילים שאליעזר בן-יהודה המציא. מילים נוספות מופיעות בעמוד
שלפני אחרון בספר. לפי תור, בחרו שתי מילים מהעמוד והרכיבו מהן משפט: משפט שכולל "הפתעה" ו"גננת", או
"גננת" ו"תזמורת", ואולי "תזמורת" ו"נזלת"? האם תוכלו להרכיב סיפור קטן מכל המילים יחד?



מפגש ושיחה
הטרמה לסיפור: תוכלו לעורר את סקרנות התלמידים והתלמידות ולשאול: האם שמעתם על אליעזר בן-יהודה?
מה הוא עשה? מה משותף למילים "גלידה", "פצצה", "מקלחת" ו"זמזום"?

כדאי להציג [תמונה של אליעזר בן-יהודה](#) ולהתעכב על שם הספר: מה פירוש המילה "נמה"?

קריאת הסיפור בכיתה מומלץ להקריא את הספר יותר מפעם אחת ולשוחח על נושא אחר בכל מפגש עם
הספר.

לאחר קריאת הסיפור ניתן לשוחח על אליעזר בן-יהודה מה חושבים עליו התלמידים והתלמידות? אילו תכונות
עזרו לו להצליח במשימתו? מה הוא עשה למען הגשמת חלומו? מה הם החלומות של התלמידים והתלמידות,
ומה צריך לעשות כדי להגשים אותם?



מחדשי השפה העברית
הרב יחיאל מיכל פינס (1843-1913) פעל לגאולת אדמות, ועם אליעזר בן-יהודה הקים את "ועד הלשון העברית".
הרב פינס חידש מילים בעברית, ובהן המילים "עגבנייה" ו"שעון".

ניסים בכר (1848-1931) יסד בירושלים את בית הספר "תורה ומלאכה", שבו לימדו עברית בעברית. אליעזר בן-יהודה היה מורה בבית הספר.

חיים נחמן ביאליק (1873-1934) המשורר הלאומי היה פעיל מרכזי ב"וועד הלשון העברית" וחדש מונחים מקצועיים בנגינה ובתחומים נוספים. "מטוס", "מצלמה" ו"אצבעוני" הם מחידושיו.

אישים רבים נוספים פעלו לחידוש השפה העברית. תוכלו להכיר אותם בביקור באתר "האקדמיה ללשון העברית".



השָׁרָאָה

פינטרסט

[פינטרסט](#) משחקי מילים, יצירות בעברית ושירים מחכים לכם בפינטרסט של ספריית פיג'מה.



חֶקֶר

חקר - אליעזר בן-יהודה, מחדשי השפה וממשיכי דרכם התייחסות לנושא הסיפור מה למדו התלמידים והתלמידות על בן-יהודה מהסיפור? מה עוד היו רוצים לדעת? כדאי לעודד שאילת שאלות וחיפוש מידע כדי להשיב על השאלות שהועלו. אפשר להתייחס לדרכים שבן-יהודה פעל בהן כדי להגשים את חלומו, לקשיים שנתקל בהם בדרך, למילים שחידש ולהמשך מפעלו בדמות אוהבי השפה העברית והאקדמיה ללשון העברית.

מחדשי השפה העברית אפשר לבחור כמה דמויות נוספות שפעלו לחידוש השפה העברית ולהכיר אותן:

[אליעזר בן-יהודה](#)

[חמדה בן-יהודה](#) סופרת הילדים הראשונה בעברית.

[ניסים בכר](#) ? מחנך שייסד בירושלים בית ספר ששפת ההוראה בו עברית.

[יחיאל מיכל פינס](#) ? גואל אדמות, מייסד העיתון "החבצלת" בעברית.

[חיים נחמן ביאליק](#) ? המשורר הלאומי, עמד בראש ועד הלשון וחדש מילים.

[דוד ילין](#) ? מראשוני ועד הלשון, מחדש מילים, מורה ומחנך.

העשרה למורה ?

[אליעזר בן-יהודה](#) ? האקדמיה ללשון עברית

[כל מה שרציתם לדעת על אליעזר בן-יהודה](#) ? אתר אלף אלף

מקורות לילדים ?

[סרטון מידע על אליעזר בן-יהודה](#)

[אליעזר בן-יהודה](#) ? [ברינפופ ישראל](#)

[חדשות מהעבר](#) ? [אליעזר בן-יהודה](#)

[אליעזר בן-יהודה](#) ? מילים: ירון לונדון, לחן: מתי כספי

["סבא טוביה" ? "סיפורה של מדינה](#) ? [אליעזר בן-יהודה](#)"



שיחה

האקדמיה ללשון העברית כדאי להציג לפני הכיתה את האקדמיה ללשון העברית ואת פועלה לחקר מילים ולחידוש מילים בשפה עברית תוך ביקור [באתר האקדמיה](#) ולשחק [במשחקי העברית](#) שהאתר מציע.

רצוי לציין לפני הכיתה כי האקדמיה היא המשך פועלם של בן-יהודה ומחדשי השפה העברית, שהקימו את "[ועד הלשון העברית](#)".

חידושי מילים של האקדמיה ללשון העברית תוכלו לשחק עם התלמידים והתלמידות משחק להיכרות עם מילים מחודשות:

מציגים מילה שהאקדמיה חידשה, ועל התלמידים והתלמידות לנסות לזהות איזו מילה מוכרת היא מחליפה.

דוגמאות:

רְנָשָׁת (אלרגיה)

קִפְצָת (טרמפולינה)

מְצָלָה ("על האש")

מְצַבֵּעַ (טוש)

הֶסְכָּת (פודקאסט)

מְסָרוֹן (אֶס-אֶס-אֶס)

המצאת מילים תוכלו להשתעשע בהמצאת מילים בעצמכם.

לדוגמה: איך אפשר לקרוא למי שממציא מילים?

איך אפשר לקרוא למי שמאחר בקביעות?

כדאי לבחור יחד שלוש עד חמש מילים. מתוך מגוון החידושים הטכנולוגיים הרבים ולאפשר לתלמידים ולתלמידות להציע להם מילים עבריות תוך זיהוי המבנה הלשוני המאפשר יצירת מילים בעברית.



עברית שפה קשה


אם יש בכיתתכם עולים חדשים או אם אתם מכירים אנשים שהתנסו בלימוד עברית, תוכלו להזמין אותם לכיתה או למפגש מרחוק כדי שיספרו על צעדיהם הראשונים בלימוד השפה: האם היה קל להם לרכוש את השפה, או שהיו להם רגעים קשים? אילו מילים משכו את ליבם? מתי הם מדברים בשפת האם שלהם? האם קורה שהם מתבלבלים או שוכחים מילים? ועוד. ניתן לשאול שאלות אלו ושאלות נוספות שיעלו התלמידים במפגש בכיתה או בלמידה מרחוק.


אפשר לבחור מילים ומושגים, למשל "בוקר טוב", ולהציג אותן בעברית, באמהרית או ברוסית.

העשרה  "חולם בספרדית"  מילים: אהוד מנור, לחן: שלמה יידוב



איור ויצירה

איור אהוב  הספר מאויר באיורים מיוחדים של המאירת איה גורדון, המורכבים מהדבֶּק (קולאז') של ניירות, מְגָזְרוֹת וחפצים. כדאי לעודד את התלמידים ואת התלמידות לעיין באיורים, לבחור איור אהוב ולשתף חבר או חברה בבחירה.

יצירה  בהשראת איורי הספר כדאי לעודד את התלמידים ואת התלמידות לבחור מילה אהובה בעברית ולכתוב אותה כהֶדְבֶּק הכולל תצלומי חפצים שקשורים לנושא, ניירות מסוגים שונים, צבעים, בדים, חוטים וחומרים מגוונים נוספים. אפשר להציג את התוצרים בתערוכה בכיתה או בתערוכה וירטואלית.

מתאים גם ללמידה מרחוק.

כדאי לצלם כל תלמיד ותלמידה עם המילה האהובה עליהם.



עוד פעילויות באתר ספריית פיג'מה www.pjisrael.org